

Bloeyendael bulletin

november 2016

Opening Park De Sterren

Kunstklas in Park

Blako's en boa's

Een park met een schoolpleinregeling

Welkom in Bloeyendael

Een rommelige schoonmaak

De hoornaar

Van de voorzitter

Airbnb

Allereerst wil ik namens het bestuur Ton Rennen hartelijk danken voor zijn voorzitterschap van de Stichting Bloeyendael in de afgelopen (bijna) 10 jaar. Ton blijft als vrijwilliger actief in het park, dus u zult hem zeker nog tegenkomen tijdens het hooien, blad-harken of takken slepen.

Sinds augustus heb ik het voorzittersstokje (nee wij hebben geen hamer nodig in het bestuur) van Ton overgenomen. Bovendien is Ineke Blijleven als adjunct coördinator beheer ook lid geworden van het bestuur. In het park is de afgelopen maanden met het hooien weer hard gewerkt aan het verarmen van de grond en daarmee het verrijken van onze flora en fauna. Ik ben zelf geen bioloog en ik leer daarom bij ieder bezoek aan het park iets over de natuur. Het is net of ik een nieuwe bril draag wanneer ik tijdens een rondleiding met een kenner planten zie die ik nog nooit had opgemerkt. Ik zie dan plots heel

scherp wat een enorme rijkdom aan diversiteit ons park te bieden heeft.

De nieuwe kano-aanlegplaats is in de afgelopen zomermaanden al zeer intensief gebruikt. Ook de vissers maken er graag gebruik van en geven de kanovaarders alle ruimte. Dankzij een substantiële bijdrage van twee donateurs beschikt het park sinds kort over een informatiebord vlakbij de ingang van de heemtuin. Een dergelijk paneel met plattegrond ontbrak. Wij hopen daarmee onze bezoekers goed te informeren en te inspireren voor een mooie wandeling

In dit bulletin kunt u o.a. een interview lezen met de scheidende voorzitter van de Bewonersvereniging van onze burenen/studenten. Verder aandacht voor onze fauna: misschien bent u een van de gelukkigen die de bladkoning in Bloeyendael heeft gespot. Een klein trekvogeltje dat uitgerekend ons park via Airbnb heeft uitgekozen. Ook de hoornaars die het park bewonen komen aan bod. En aandacht voor een groep kinderen die tekeningen en schilderijen van het park heeft gemaakt.

Het bestuur werkt momenteel aan een nieuw meerjarenplan voor het park. Mocht u ideeën of suggesties hebben, laat het ons weten. Ik hoop u allen het komend jaar te mogen ontmoeten op een open dag, op de voorjaarsreceptie, bij onze vrijwilligersdagen of tijdens een wandeling in het park.

Mirjam Steinbuch

REDACTIE

Jan Heijmans, Paul Brassé

FOTOGRAFIE

Paul Brassé, Jan Heijmans, Annet van den Heuvel,
Laurens van Leeuwen en Bloeyendael archief

VORMGEVING

KM Grafisch Werk, Utrecht

DRUK

All Print Group, Zaltbommel

Opening Park De Sterren

Op 30 september plantte de wijkwethouder Jeroen Kreijkamp een boompje bij onze burens en opende daarmee het nieuwste en (kleinste?) park in Utrecht: De Sterren. Het ligt naast park Bloeyendael en is bereikbaar via de hoofdingang aan de Pythagoraslaan.

Voeten in de aarde

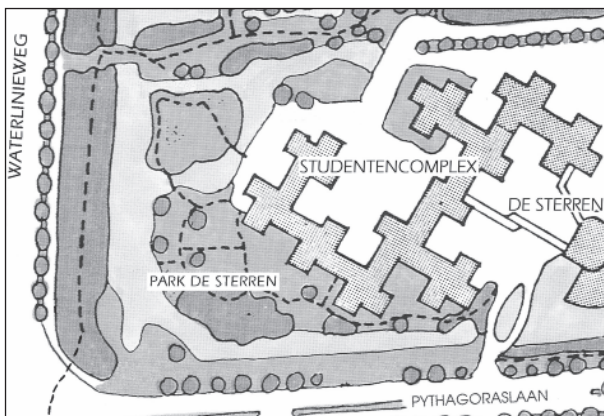
De aanleg ervan heeft heel wat voeten in de aarde gehad. De voormalige tuin van de provincie was door achterstallig onderhoud behoorlijk vervuigd. Daardoor was de groene rand van de Sterren geen uitnodigende plek voor de studenten. In de zomer van 2014 legde de voorzitter van de bewonersvereniging contact en wij boden aan om te adviseren bij het opstellen van een plan om de situatie grondig aan te pakken. Een jaar later was het ontwerp gereed en ging

men op zoek naar gelden om het plan uit te voeren. Dank zij bijdragen van de bewonersvereniging, de Stichting Studenten Huisvesting (SSH), projectontwikkelaar De Waal, de Stichting Kantorenpark Rijnsweerd (SKR) en de gemeente kwam de vereiste som op tafel, zodat begin dit jaar gestart kon worden met de aanleg. Het resultaat mag er zijn.

Openbaar

Omdat ook de gemeente en SKR financieel bijgedragen hebben, is het park overdag toegankelijk voor iedereen. Helemaal is het bruggetje tussen Bloeyendael en de Sterren er niet meer, dus moeten bezoekers van ons park een omweg maken om er te komen. Maar, zoals de Fransen zeggen: *il vaut le détour*. (dat is het waard).

Paul Brassé

Kunstklas in Park

Op 25 september kwam een zevental kinderen in leeftijd variërend tussen vijf en elf jaar onder leiding van beeldend kunstenaar Annet van den Heuvel in het park schilderen en tekenen naar de natuur, om de schetsen vervolgens uit te werken in kleine schilderijtjes.

Bloeyendael, gezien door kinderogen!

Eerst vertellen we iets over natuurpark Bloeyendael, het verschil tussen een natuurpark en een recreatie-park bijvoorbeeld. De kinderen luisteren ernstig en begrijpen heel goed dat ze in Bloeyendael niet gauw een speeltoestel zullen

aantreffen. Vervolgens mogen de kinderen naar buiten. Hoe serieus wordt daar gewerkt! Gewapend met potlood en schetsbladen onderzoeken zij wat het park biedt aan moois om vast te leggen. De dag ervoor is gehooïd, waar de paden precies lopen is moeilijk vast te stellen, maar allen lopen in ganzenpas achter de begeleidster aan en doen hun uiterste best om op de paden te blijven.

Er zijn nog bloeiende planten en grassen en takken te zien, alles wordt nauwkeurig bestudeerd en op het papier vastgelegd. De knuppelbrug spreekt wel erg tot de verbeelding

Expositie

Na afloop leggen we alle schilderijtjes even buiten neer en mogen de kinderen er iets over vertellen. De hele groep geeft elkaar feedback. De meeste kinderen kunnen nog niet van hun eigen schilderwerkjes scheiden, maar twee kinderen (kanjers!) hebben ze afgestaan voor een tijdelijke expositie in de vitrines.

Het weer was prachtig, de sfeer in de kunstklas was hartverwarmend en de resultaten zijn sinds half oktober te zien in de vitrines met als titel Impressies van Bloeyendael. Natuurpark Bloeyendael is een mooi en leerzaam park voor kinderen die echt willen kijken.

Evelien Luursema

Blako's en boa's in Bloeyendael

Elk jaar wordt ons land vanaf eind september overspoeld door een golf van trekvogels uit het noorden. Voor vogelliefhebbers is dat altijd een spannende tijd: wat zit er voor bijzonders tussen de honderdduizenden roodborsten, vinken en kramsvogels?

Dit jaar hadden de liefhebbers geluk. Met dank aan (o.a.) een oostelijke stroming in het weer, hadden bovengemiddeld veel trekvogels de afslag naar ons land genomen. Daaronder zaten dit jaar opvallend veel bladkoningen; er werden er in Bloeyendael maar liefst twee gesignaleerd (zie ook www.waarneming.nl). Na de melding van de aanwezigheid van deze vogels, kwamen er ook groepjes vogelspotters naar het park.

Een bladkoning (onder vogelaars ook wel 'blako' genoemd) is een zogenoemde 'loofzanger', een categorie vogels die veel mensen hoofdbreken bezorgt vanwege de moeilijkheid om de vogels te herkennen. Maar in deze groep vrij saai gekleurde vogeltjes is de bladkoning wel een heel mooie. Met twee lichte vleugelstrepen en vooral een mooie gele oogstreep heeft hij wel iets van een goudhaantje. Qua grootte zit hij tussen het goudhaantje en de tijtjaf in.

De bladkoning is moeilijk te zien, maar op het geluid herken je hem prima. In de trektijd laten ze regelmatig 'contact-roepjes' horen (het geluid wordt omschreven als 'hoog, doordringend en luid'). Wie het eenmaal heeft gehoord, schijnt het nooit meer te vergeten.

Onder de groep enthousiaste vogelaars die ons park bezocht om een 'blako' te zien, bevonden zich ook fietsers. En niet alle vogelliefhebbers blijken ervan op de hoogte te zijn dat je in het park niet mag fietsen. En zo zagen we dat een blakoliefhebber een boa* tegenkwam. De vogelliefhebber kreeg een vermaning en een papiertje mee...

Ineke Blijleven

* buitengewoon opsporingsambtenaar

Een park met een schoolpleinregeling

Toen het bestuur van Bloeyendael enkele jaren geleden lucht kreeg van de voorgenomen huisvesting van studenten in het door de Provincie verlaten complex De Sterren, gingen de wenkbrauwen omhoog. Studenten en een beschermd natuurpark, dat leek geen goede mix. Inmiddels wonen die studenten, een kleine 700, alweer drie jaar in De Sterren. Hoe is de stand van zaken?

Max Bos, de 26 jarige voorzitter van de bewonersvereniging, is de aangewezen man om hier een antwoord op te geven. Max is aan het laatste deel van zijn studie life science bezig. Hij hoopt volgend jaar af te studeren als biomedisch analist. Ik ontmoet hem in Bloeyendael Binnen, waar hij kind aan huis is.

Is hij gezien zijn studiekeuze erg betrokkenheid bij de natuur? Inderdaad, hoewel hij niet van de botaniseertrommel of de verrekijker is. Wel is hij vanaf zijn jeugd actief bij de scouting en leidt nog steeds een groep. Zijn affiniteit met de natuur is de verbondenheid met de omgeving. Hij bracht in zijn jeugd veel tijd door rond de Berekuil en in de Voorveldse Polder.

In december loopt zijn termijn als voorzitter van de bewonersvereniging af.

Omdat hij daarvoor al secretaris was en een tijdje voorzitter ad interim, is hij van meet af aan betrokken bij de gesprekken met Bloeyendael, projectontwikkelaar De Waal en de verhuurder de Stichting Studenten Huisvesting.

Hoe verliepen de contacten met Bloeyendael?

"Dat ging eigenlijk vanaf het begin al vrij goed. Bloeyendael verstrekke informatie over het park. We werden uitgenodigd voor een open dag. Daar ben ik naartoe gegaan, met de gedachte, dat als we toch burens zijn, laten we dan goede burens zijn. Bloeyendael werd uitgenodigd bij de opening van De Sterren, kreeg daar een stand en er was aardig wat belangstelling voor de rondleiding door het park".

Zijn jullie goede burens geworden?

"Het contact tussen De Sterren en Bloeyendael is erg goed. We nemen de tijd voor elkaar en we nemen elkaar serieus. In het begin waren er nogal wat "overtredingen" als over het hek klimmen, fietsen en recreëren op het gras. Maar dat komt bijna niet meer voor. Dat komt ook omdat de beginners van toen intussen ouderejaars zijn en de nieuwkomers corrigeren. Er zijn trouwens veel studenten die gewoon genieten van de natuur op een bankje, naar de vogels kijken of een wandeling maken. Wat

ook erg geholpen heeft is dat we nu zelf een mooi park hebben gekregen waar we ons kunnen vermaken".

Max neemt mij mee voor een rondleiding. Wie het complex op een luchtfoto ziet, kan daar inderdaad de contouren van sterren zien. Op de grond passeren we de hele dierenriem. De namen prijken op de appartementen: Waterman, Steenbok, Weegschaal.... Het park bevindt zich aan de zijkant van De Sterren, in de bocht naar de Pythagoraslaan. Het Sterrenpark is de 'gerestaureerde' voormalige tuin van het Provinciehuis. Destijds een overloop naar Bloeyendael. Bij de oplevering van de studentenhuysvesting was het een en al vergane glorie. Na het nodige getouwtrek over de financiering kwam er een plan van aanpak op

basis van een tekening van een collega student Jesse Dobbelsesteen. Bloeyendael, in de persoon van Theo de Ronde, heeft daarbij veel nuttige adviezen gegeven. Het park ligt er nu weer mooi bij. Veel en ruig groen, mooie waterpartijen, nostalgische bruggetjes, spannende laantjes, een schitterende rusthoek onder een prachtige vleugelnootboom en enkele stenen bbq-plaatsen.

Is het af?

Bijna. Er komen nog wi-fi, een tweede steiger voor kano's bij een van de vijvers, picknickplaatsen en info-bordjes. Het park is openbaar, iedereen mag er in van 08.00 tot 20.00. We vallen onder de schoolpleinregeling!

Jan Heijmans

Welkom in Park Bloeyendael

Sinds enkele weken wordt de aandacht van bezoekers getrokken door een informatiepaneel dat tussen de ingang van de heemtuin en de naast gelegen bank is geplaatst. Het kleurrijke bord is gefinancierd met schenkingen van twee donateurs.

Verscholen

Veel wandelaars en bezoekers was onduidelijk waar zich de ingang naar het paviljoen bevond. De enige aanwijzingen vormden de fietsenrekken en de daarnaast op palen bevestigde onopvallende bordjes met de naam van het park. De ingang naar de heemtuin ligt erg verscholen. Op open dagen staken we de vlag uit zodat bezoekers de weg konden vinden naar het paviljoen. Het nieuwe informatiebord markeert duidelijk waar de heemtuin is en geeft het centrum van het park aan. Ten behoeve van het bord zijn de struiken flink ingesnoeid, waardoor ook de ingang beter zichtbaar is.

U bent hier

Door de vorm van het park en de doorsnijding door fietspad en weg hebben nieuwe bezoekers en vrijwilligers moeite om zich te oriënteren, en zich een idee te vormen van de ligging en grenzen van het gebied. Dankzij de grote en duidelijke plattegrond is dat probleem nu verholpen. Ook toont het paneel en-

kele hoogtepunten van de flora en fauna. Verder worden de achtergronden van het park en het doel van Stichting Bloeyendael toegelicht, en tot slot worden de contact-informatie en regels van het park vermeld.

We zijn uitermate tevreden met deze aanwinst, die prachtig is vormgegeven door Karel Meijer, die de laatste jaren alle producten van de stichting onder handen neemt, waaronder ook dit bulletin.

Tot slot: De lezer die ontdekt en via ons e-mailadres meldt welk foutje er op het paneel is geslopen, kan een kleine surprise tegemoet zien.

Paul Brassé

Waterzuivering

Een rommelige schoonmaak

Natuurpark Bloeyendael heeft zowel direct als indirect te maken met verschillende overheidsinstellingen. Een van deze overheden is het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden. Deze instelling draagt zorg voor het lokale en regionale waterbeheer in Mid-den Nederland.

Aan de kop van de Oostbroekse-
laan staat een klein gemaal dat het waterniveau van de sloten van de tuinvereniging op peil houdt. De zorg voor het waterniveau is een van de kerntaken van het Hoogheemraadschap. Ook het behouden van een goede doorstroming en kwaliteit van het oppervlaktewater behoren daartoe.

Dit brengt mij bij de Rijnsweerdse Wetering die zowel langs als door het oostelijk gedeelte van ons natuurpark stroomt. Deze waterverbinding tussen de Kromme Rijn en de Biltse Grift wordt ook gecontroleerd door de eerder genoemde overheid. Deze zorgt voor het baggeren, het verwijderen van waterplanten en het snoeien van de struiken en bomen langs de oevers. De restanten van dit alles, inclusief het nodige afval van bouwbedrijven en particulieren, verzamelen zich bij de wigvormige houten constructie voor de kolk (zie foto

voorpagina), die in verbinding staat met de Biltse Grift. Een aannemer haalt daar met enige regelmaat het materiaal dat daar wordt tegengehouden uit het water en legt het in hopen op de kant. De afspraak is dat dit afval even blijft liggen zodat de aanwezige waterdieren de mogelijkheid krijgen om terug te keren naar hun leefomgeving. Vervolgens komt de aannemer de troep met groot materieel afvoeren.

Voor de bezoekers van Bloeyendael oogt de omgeving van de kolk mogelijk wat rommelig en vervuild, maar nu is het in ieder geval duidelijk wat hiervan de reden is.

Hans Schriever

Gezocht

Beheerder van vitrinekasten

Het park beschikt over twee vitrinekasten. We zijn op zoek naar een vrijwilliger die met behulp van foto's (uit archief), teksten en andere middelen de wandelaar attent wil maken op wat er in het betreffende seizoen aan flora en fauna te zien is in het park. Ben je creatief en communicatief, meld je aan via info@bloeyendael.nl.

De hoornaar, *Vespa crabro*

De hoornaar is goed te herkennen aan de overwegend roodbruine kleur van de kop, van het borststuk en van de poten. Met een grootte variërend van 20 – 35 mm is de hoornaar duidelijk groter dan andere wespensoorten (zie foto achterpagina).

Van vleeseter tot vegetariër

Rond mei bouwt de koningin, die heeft overwinterd, haar nest in een boomholte bijvoorbeeld. Tijdens de groeifase van de wespelarven bestaat het menu hoofdzakelijk uit insecten, vlinders, rupsen, zelfs libellen en spinnen. De volwassen wesp eet alleen suikerhoudende vloeistoffen die nodig zijn als vlieg-energie en om het nest warm te houden. Deels worden die geleverd doordat de larven na het voeren door een klier een suikerhoudende vloeistof afscheiden, welke gretig door de volwassen wespen wordt opgelikt. Is dat onvoldoende dan knagen de hoornaars aan de bast van bomen en twijgen, en likken ze het vrijkomende suikerhoudende plantensap op.

Weinig te duchten

Vanwege haar grootte kan de hoornaar zwaardere en grotere prooidieren cq insecten aan dan andere wespen. Zijn verwaarloosbaar klinkend vlieggeluid boezemt menigeen angst in en ontzag. Toch is de hoornaar van alle wespen die in onze

contreien voorkomen de minst agressieve. Ook is hij niet uit op onze zoete dranken of ijsjes. Zolang het nest en de nabije omgeving niet worden verstoord, is er weinig te vrezen van de hoornaar, die al te vaak onterecht wordt uitgemaakt voor horzel en moordenaar met een dodelijke angel. Wanneer men niet allergisch is voor wespengif, is de steek met de grote angel natuurlijk wel gevoelig, maar zeker niet gevaarlijker dan van andere wespen.

Krakers

In september zijn de hoornaarkolonies het grootst. Toen werden in Bloeyendael drie hoornaarnesten ontdekt. Twee vleermuis-nestkasten en een vogelnestkast bleken gekraakt te zijn door hoornaars. Dezelfde dag bleek dat de werkers ook buiten op de woning waren begonnen met bouwen. Na een week was het front volgebouwd met schelpvormige ruimten als aanvulling op de kennelijk te klein geworden nestruimte. De imposante wesp bleek fraai en snel te kunnen bouwen! Tot na half oktober waren de kolonies in de vleermuiskasten nog actief.

Theo de Ronde

In de ijskast

Studenten die vanaf de Sterren via de Pythagoraslaan te voet naar het park willen, moeten een stuk over het drukke fietspad lopen, om op de hoek met de Waterlinieweg het walpad in te slaan. Het bestuur vindt die situatie gevaarlijk en heeft het afgelopen jaar bij de gemeente plannen ingediend om een voetpad naast het fietspad aan te leggen en de steile toegang naar de verdedigingswal aan te passen.

De reactie van de gemeentelijke dienst

was dat de aanleg van het voetpad erg duur zou worden, wilde het voldoen aan de daarvoor gestelde (breedte)normen. Het verbeteren van de toegang naar de verdedigingswal werd evenmin gehonoreerd, omdat er al voldoende parkingangen zouden zijn. Het bestuur heeft de plannen voorlopig in de ijskast geplaatst. Blijkbaar moeten er eerst ongelukken gebeuren met voetgangers en fietsers, voordat de situatie als voldoende ernstig wordt beschouwd.

Wordt donateur van Bloeyendael voor (minimaal) 12 euro per jaar.

Stuur een mail naar

info@bloeyendael.nl of geef je op via www.bloeyendael.nl/

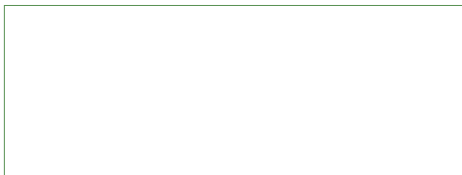
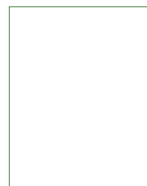
donateurs. Als donateur ontvang je een informatiepakket en krijg je periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Ook ontvang je uitnodigingen voor lezingen en excursies in het park. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van de belastingen.

Op de hoogte

Stichting Bloeyendael informeert belangstellenden op meerdere manieren over het wel en wee van het park en de stichting. Naast de bulletins plaatsen we nieuwsberichten op onze website. Wil je op de hoogte worden gehouden van de allerlaatste nieuwtjes, van de bijzondere vondsten in het park, volg ons op Twitter en Facebook. Je hebt er geen account voor nodig. Inmiddels volgen 100 mensen ons op twitter en lezen 150 mensen onze facebookberichten. Ook kun je je opgeven voor de speciale whatapps groep, waarop we elkaar van bijzondere flora en fauna in het park op de hoogte brengen. Stuur daarvoor een sms naar 06 - 4500 5700.

ACTIVITEITEN HERFST EN WINTER 2016/2017

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
Bladharken	Zaterdag 12 november	10.00 – 16.00
Bladharken	Zaterdag 19 november	10.00 – 16.00
Takken slepen	Zaterdag 21 januari	10.00 – 16.00
Takken slepen	Zaterdag 28 januari	10.00 – 16.00

Stichting Bloeyendael
Postbus 85017
3508 AA Utrecht
www.bloeyendael.nl
NL74 INGB 0003 4466 50
Tel. 06 4500 5700